

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

София, 29 април 2015 г.

Конституционният съд в състав: Димитър Токушев – председател, и членове: Благовест Пунев, Пламен Киров, Красен Стойчев, Цанка Цанкова, Стефка Стоева, Кети Маркова, Георги Ангелов, Борис Велчев, Анастас Анастасов, Гроздан Илиев, при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрити заседания на 28 и 29 април 2015 г. конституционно дело № 2/2015 г., докладвано от съдията Благовест Пунев, и за да се произнесе, съобрази следното:

Производството е по чл.150, ал.2 във връзка с чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията.

Делото е образувано на 14.4.2015 г. по искане на тричленен състав на Върховния касационен съд, Търговска колегия за установяване на противоконституционността на разпоредбата на § 8, ал.1 от преходните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за приватизация и следприватизационен контрол – ПР на ЗИДЗПСК (ДВ, бр.72/2006 г., изм., ДВ, бр.65/2008 г., изм. и доп., ДВ, бр.18/2010 г.) в частта й, в която урежда възможност за държавата чрез Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол да учреди законна ипотека върху имущество на приватизираното дружество за неизпълнени задължения на купувача по сключен на основание чл.25 ЗППДОБП (отм.) приватизационен договор.

В искането се поддържа, че оспорената разпоредба противоречи на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията, които предвиждат законова защита на правото на собственост и неприкосновеност на частната собственост, тъй като сключването на приватизационен договор за продажба на притежавани от държавата и общините акции и дялове в търговско дружество води до промяна в принадлежността на правата върху тях, но не

и до принадлежността на правото на собственост върху имуществото на търговските дружества. В този смисъл това имущество не може да служи като обезпечение за поетите от купувача задължения, защото приватизираното дружество е трето лице на правоотношенията, възникнали от приватизационния договор. Поради това предоставеното на държавата право на законна ипотека върху имуществото на приватизираното дружество като обезпечение на вземанията ѝ към неизправни купувачи по приватизационни договори ѝ създава привилегия при удовлетворяването ѝ като кредитор по приватизационния договор, тъй като може да насочи принудителното изпълнение към трето за приватизационното правоотношение лице, което не носи отговорност за задълженията на купувача по него. Упражняването на тази привилегия от държавата води до отнемане на притежавана от дружеството частна собственост, която според Конституцията е неприкосновена.

Оспорената разпоредба според вносителя противоречи и на чл.19, ал.2 и ал.3 от Конституцията. Поддържа се от него, че с предвидената в разпоредбата възможност за учредяване на законна ипотека върху имуществото на приватизираното предприятие в полза на държавата се нарушава принципът на свободната стопанска инициатива, тъй като държавата като кредитор по частноправно вземане се поставя в привилегировано положение спрямо другите частноправни субекти, които осъществяват стопанска дейност. Последните по силата на чл.19, ал.2 от Конституцията имат право да се ползват от равни правни условия за осъществяването на такава дейност и в тази насока са равнопоставени на държавата.

В искането се твърди, че привилегията на държавата, създадена с оспорения текст, пречатства свободната стопанска инициатива на приватизираните дружества, тъй като учредяването на законна ипотека затруднява и ограничава правата на тези дружества да се ползват от своето имущество, за да реализират положителни резултати от дейността си. То

пречи на свободната стопанска инициатива на всички физически и юридически лица, извън неизправните купувачи по приватизационните договори, които са закупили дялове и акции от приватизираните дружества, и поради това са поставени в неблагоприятна позиция във връзка с възможността за провеждане на принудително изпълнение върху имуществото на приватизираното дружество за задължения, чужди на неговата правна сфера.

Разпоредбата на § 8, ал.1 от ПР към ЗИД на ЗПСК според вносителя противоречи и на конституционното изискване за законова закрила на инвестициите в Република България. Закупуването на акции и дялове от приватизирани дружества представлява форма на инвестиция, а предвидената с оспорената разпоредба възможност за учредяване на законна ипотека от страна на държавата върху имуществото на такива дружества лишава инвеститорите от законовата закрила на техните инвестиции при реализация на принудително изпълнение, обезпечено със законната ипотека. Те ще бъдат лишени от такава закрила и когато приватизационните договори са сключени преди въвеждане на оспорената уредба, която се прилага и към заварените от нея такива договори, при които не е била предвидена посочената възможност за учредяване на законна ипотека. Засягането на инвестициите е неоправдано, тъй като придобилите акции и дялове от приватизираните дружества, които не носят отговорност за задълженията на купувача, в действителност ще бъдат засегнати от санкционирането на неизпълнението им при провеждане на принудителното изпълнение поради това, че законът не обвързва учредяването на ипотеката с изискването придобитите с приватизационния договор акции и дялове да не са прехвърлени от купувача или той да е мажоритарен собственик на капитала на приватизираното дружество.

С оглед изложеното вносителят на искането – тричленен състав на ВКС, ТК, след като е постановил спиране на производството по т.д. №

3013/2013 г. по описа на съда, моли Конституционния съд да установи противоконституционността на § 8, ал.1 от ПР към ЗИД на ЗПСК в частта, с която е предвидена възможност да се предприемат действия за учредяване на законна ипотека от изпълнителния съвет на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол върху имуществото на приватизираното предприятие за неизпълнени в срок задължения на купувача по заварен приватизационен договор, сключен по реда на чл.25 ЗППДОП(/отм.).

Искането е допустимо. Същото изхожда от легитимен субект на инициатива да предизвика производството пред Конституционния съд по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията. Това е състав на ВКС, който е сезирал Конституционния съд, след като е констатирал несъответствие между Конституцията и закон, приложим към висящото пред него дело, което е спрял до произнасянето на конституционната юрисдикция – чл.150, ал.2 от Конституцията. Връзката между оспорената законова разпоредба и висящото дело е налице, защото спорът за валидността на учредената в полза на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол законна ипотека върху имуществото на приватизираното търговско дружество е негов предмет, което обуславя компетентността на тричленния състав на Върховния касационен съд да сезира Конституционния съд. Искането е и в рамките на компетентността на Конституционния съд да го разгледа, тъй като с него се иска установяване противоконституционността на закон – чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията.

Производството със същия предмет – оспорване конституционносъобразността на § 8, ал.1 от ПР към ЗИД на ЗПСК е прекратено с Определение № 8/02.12.2010 г. по к.д. № 14/2010 г., тъй като искането е подадено от нелегитимен субект на инициатива за сезиране на Конституционния съд, поради което няма пречка да се прави искане по същия предмет – аргумент от чл.21, ал.6 от ЗКС.

Поради изложеното искането на тричленният състав на ВКС, ТК следва да се допусне до разглеждане по същество. Като заинтересовани страни по делото трябва да се конституират Народното събрание, Министерският съвет, Върховният касационен съд, министърът на финансите, министърът на икономиката, Висшият адвокатски съвет и Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол, като им се даде 20-дневен срок за представяне на писмени становища по делото. Такъв срок трябва да се даде и на вносителя на искането за представяне на допълнителни съображения в подкрепа на искането си.

По изложените съображения и на основание чл.150, ал.2 във връзка с чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията и чл.19, ал.1 от Закона за Конституционен съд Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска до разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния касационен съд, Търговска колегия за установяване на противоконституционността на параграф 8, ал.1 от преходните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за приватизация и следприватизационен контрол (обн., ДВ, бр.72/2006 г., изм., ДВ, бр.65/2008 г., изм. и доп., ДВ, бр.18/2010 г.) в частта: „25 и“ само по отношение учредяване на законна ипотека върху имуществото на приватизираното дружество.

Конституира като заинтересовани страни по делото Народното събрание, Министерският съвет, Върховния касационен съд, министъра на финансите, министъра на икономиката, Висшия адвокатски съвет и Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Препис от искането и от определението да се изпрати на заинтересованите страни за представяне в 20-дневен срок на писмени становища по делото.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането – тричленен състав на Върховния касационен съд, Търговска колегия, за посочване в 20-дневен срок на допълнителни съображения в подкрепа на искането.

Председател: Димитър Токушев